

Evaluatie pilot welzijnscoach

In 2013 is onze gemeente gestart met de pilot 'Welzijnscoach Haarlemmerliede en Spaarnwoude'. Voorafgaande de start van de pilot heeft het college de gemeenteraad toegezegd om een evaluatieverslag op te stellen. In dit evaluatieverslag komen de resultaten aan de orde. In het eerste deel vindt u een algemene beschrijving van de pilot van de welzijnscoach, in het tweede deel wordt het verloop van de pilot besproken en in het derde deel vindt u de samenvatting en conclusie naar aanleiding van de evaluatie. Tot slot wordt nog kort ingegaan op de doorontwikkeling van het welzijnscoach-concept. Specifieke resultaatgegevens zijn opgenomen in de bijlage.

1. Omschrijving van de pilot

Aanleiding

In de vergadering van 8 november 2011 nam de gemeenteraad een motie aan waarmee het college opdracht kreeg om een meer samenhangende visie op het welzijnswerk in onze gemeente te realiseren. Op basis van de motie en in verband met de bezuinigingsopdracht van de gemeente, is een Notitie Welzijn Nieuwe Stijl opgesteld. Aan de hand van deze notitie zijn er gesprekken gevoerd met de drie grotere welzijnsinstellingen (toen nog werkzaam in onze gemeente): Kontext (maatschappelijk werk), Dock (ouderenwerk) en Meerwaarde (ouderen- en jongerenwerk). Doel van deze gesprekken was om met minder financiële middelen een dekkend aanbod te realiseren van het welzijnswerk in de gemeente. Na een aantal bijeenkomsten adviseerden de drie instellingen om één persoon te benoemen die alle welzijnstaken kan verzorgen in de gemeente: de integrale welzijnscoach. Deze integrale aanpak komt overeen met de wenselijkheid van een integrale benadering van de wettelijke taken van de gemeente (WMO, Wet Publieke Gezondheid, jeugdzorg, zorgverzekerde zorg en AWBZ zorg).

Opzet van de pilot

De welzijnscoach wordt ingezet om zoveel mogelijk welzijnstaken door één persoon te laten uitvoeren, voor een integrale en efficiënte aanpak. De welzijnscoach is er voor doelgroepen van alle leeftijden en handelt vanuit de vraag en de eigen kracht van de inwoners. De zorg die hij verleent, is waar mogelijk preventief en licht, en waar nodig gericht op directe steun. Daarnaast is de welzijnscoach goed op de hoogte van de sociale kaart van de gemeente en zijn er korte lijnen met de ketenpartners in de zorg en ondersteuning.

Door de veelheid van vakgebieden en ondersteuningsbehoeften vraagt de functie van welzijnscoach om een zogenoemde 'duizendpoot'. De keuze viel op Gerrit Willems van MeerWaarde. Met zijn brede achtergrond in zowel het jongerenwerk, ouderenwerk als maatschappelijk werk had hij een goede basis voor de integrale aanpak en daarnaast was hij bekend met de gemeente omdat hij hier al werkzaam was als jongerenwerker. Gerrit Willems is gedurende 20 uur per week als welzijnscoach werkzaam bij de gemeente.

De kosten van de welzijnscoach zijn € 69.380,-. Hierin zijn maatschappelijk werk, jongerenopbouwwerk, ouderenwerk, budget voor sociaal culturele activiteiten, de bemanning van het Wmo/CJG-loket en de extra specialistische ondersteuning die vanuit Meerwaarde kan worden geboden, opgenomen.

Vanaf april werkt Stanley Mac Donald van MeerWaarde als buurtsportcoach voor 10 uur per week naast de welzijnscoach. De buurtsportcoach wordt ingezet om gezondheid, welzijn en zorg met elkaar te verbinden en om de activiteiten op deze gebieden preventief in te zetten voor alle doelgroepen. Daarnaast treedt de buurtsportcoach zo nodig op als tweede welzijnscoach, bijvoorbeeld bij ziekte of vakantie van Gerrit Willems. Het doel van de inzet van beide professionals is om slagvaardiger te kunnen optreden en in een eerder stadium ondersteuning te kunnen bieden aan de bewoners van de gemeente, zodat problemen zich niet opstapelen en/of complexer worden.

Bewoners die ondersteuning nodig hebben komen via verschillende wegen bij de welzijnscoach terecht, via het sociaal team, Wmo-loket of CJG, huisartsen, bekenden, Kontext of Dock.

2. Verloop van de pilot

De evaluaties

In dit eerste deel wordt een beschrijving gegeven van het verloop van de pilot, verdeeld over drie periodes. In de bijlage zijn overzichten te vinden van de wijze waarop bewoners met de welzijnscoach in contact zijn gekomen, de problematiek en vragen waarmee de welzijnscoach te maken heeft gekregen en de geboden hulp.

JANUARI – APRIL 2013

De gedeelde conclusie van de evaluatiebespreking in april 2013: de pilot welzijnscoach is succesvol begonnen. Tot nu toe voldoet de inzet van de welzijnscoach aan de verwachtingen. De opkomst bij de WMO loketten is goed. Daarnaast krijgt de welzijnscoach frequent bewoners doorverwezen via verschillende kanalen (waaronder de huisartsen) voor individuele hulpverlening. De problematiek is zeer divers, van enkelvoudige vragen tot complexe problematiek. Dit vereist een zeer uitgebreide en specifieke kennis en kunde van de welzijnscoach. Bij het Wmo-loket hebben zich vrijwel alleen ouderen gemeld, tussen 77 en 86 jaar. Bij de ambulante¹ inzet zijn bewoners geholpen van met name tussen 35 en 55 jaar. Er zijn in totaal 2 opvoedingsvragen binnen gekomen.

MEI – AUGUSTUS 2013

Naast de welzijnscoach is de buurtsportcoach actief in de gemeente. De samenwerking van de twee werkers is zodanig ingericht dat ze elkaar op inhoud en uitvoering versterken; ze maken gebruik van elkaars netwerk en kunnen elkaar vervangen indien nodig.

Bewoners aan wie ambulante hulp moet worden geboden melden zich veelal via het Wmo-loket of worden doorverwezen naar de welzijnscoach via de huisartsen, het sociaal team, via samenwerkingspartners of via bekenden. Wanneer aanvullende specialistische hulp nodig is, wordt intern doorverwezen naar een maatschappelijk werker of een sociaal raadslid of naar een externe organisatie. De welzijnscoach heeft contact met de bewoners via huisbezoeken, telefonisch of op afspraak tijdens de gesprekken. De problematiek is in vrijwel alle gevallen meervoudig.

De verrichtte werkzaamheden ten behoeve van het jongerenwerk zijn onder andere telefonisch- en/of mailcontact onderhouden met jongeren, contact met buurtbewoners onderhouden (op basis van klachten door bewoners over overlast), huisbezoeken afleggen, doorverwijzen naar hulpverlening en jongeren stimuleren om als vrijwilliger actief te zijn, o.a. bij de reguliere tienerinloop in de Basis Zwanenburg.

De werkzaamheden ten behoeve van het ouderenwerk zijn onder andere contact onderhouden met de coördinator activiteitencommissie Spaarndam, afleggen van huisbezoeken, contact onderhouden met de vrijwilligers Spaarndam, helpen bij het organiseren van sociaal culturele bijeenkomsten met actieve vrijwilligers, ontwerpen van flyers hiervoor, afleggen van huisbezoeken en ondersteunen bij de vrijwilligersvervoersdienst.

De buurtsportcoach is deze periode aan de slag gegaan en heeft vooral in Spaarndam contacten opgebouwd. De volgende periode worden deze contacten uitgebreid naar

¹ Ambulante zorg betekent dat de hulp op locatie wordt aangeboden, dus bij de cliënt thuis.

Haarlemmerliede en Halfweg door met de scholen, sportaanbieders, fysio praktijken, thuiszorginstellingen en huisartsen kennismakingsgesprekken te voeren.

De resultaten van deze periode laten zien dat de bekendheid toeneemt in de gemeente, met name in Halfweg is de bekendheid sterk toegenomen. De welzijnscoach heeft een aantal bewoners doorverwezen naar sociaal raadslieden en/of specialistische ondersteuning van Meerwaarde voor maatschappelijk werk. Er zijn beduidend meer mensen begeleid met (forse) schuldenproblematiek, vaak gecombineerd met dreigende uithuiszetting. Hiernaast zijn er meer mensen begeleid met psychosociale problemen (o.a. somberheid), vaak gecombineerd met relationele problemen.

SEPTEMBER – DECEMBER 2013

Over het algemeen weten de bewoners van de gemeente de welzijnscoach goed te vinden. Steeds vaker wijzen bewoners elkaar op de informatie en de hulp die de welzijnscoach biedt, ook vanuit de WMO loket functie. De korte lijnen met de belangrijkste samenwerkingspartners doen hun werk (waaronder: deelnemers aan het sociale wijkteam, huisartsen, GGD, IASZ en Ymere). De problematiek waarbij ambulante inzet is vereist, is in vrijwel alle gevallen meervoudig.

Het jongerenwerk is in 2013 actief geweest in Halfweg en Spaarndam. De meeste jongeren waar contact mee is geweest zijn bekenden van het jongerenwerk. Deze jongeren zijn daardoor relatief makkelijk aanspreekbaar en te volgen. Er zijn met circa 10 nieuwe jongeren contacten gelegd. Aangezien de overlastmeldingen afgenomen zijn, is de gezamenlijke inzet met samenwerkingspartners als de politie, SportSupport en de gemeente beperkt gebleven en heeft zich vooral gericht op handhaving.

Het ouderenwerk richtte zich in eerste instantie veel op de contacten met de coördinator en vrijwilligers van activiteitencommissie Spaarndam. In het afgelopen jaar zijn er 5 activiteiten georganiseerd door de activiteitencommissie Spaarndam, waarbij het ouderenwerk de vrijwilligers heeft ondersteund. Er namen gemiddeld 80 senioren deel aan de activiteiten en er waren gemiddeld 10 vrijwilligers aanwezig. Tot op heden zijn de bevindingen van de deelnemers en de vrijwilligers positief.

Het aantal vrijwillige vervoersverzoeken is gedaald in vergelijking met de jaren daarvoor. Dit komt hoogstwaarschijnlijk doordat de bewoners meer gebruik maken van de Wmo-taxi van de BIOS-groep in plaats van de vrijwillige vervoersdienst.

De buurtsportcoach is nu 8 maanden werkzaam gedurende 10 uur per week. De buurtsportcoach is er voor iedereen, maar de focus ligt op de ouderen en kinderen die weinig bewegen (en daarmee kans hebben op- of geconfronteerd worden met overgewicht).

Het voornaamste resultaat in 2013 is de verbinding die de buurtsportcoach tot stand heeft gebracht tussen verschillende organisaties, waardoor activiteitenroosters voor 2014 worden gedeeld en er afstemming plaatsvindt. Er wordt weer samengewerkt. Zo heeft er afstemmingsoverleg plaatsgevonden met verschillende organisaties (dorpscentrum, dorpsraad, fysiotherapie, etc.) en zijn er ideeën ontwikkeld om met de huisarts in 2014 een zorgmarkt te organiseren in de sporthal Spaarndam, waar alle zorginstellingen en instanties zich kunnen presenteren aan de bewoners en aan elkaar.

De Sint Adelbertusschool heeft een onderzoek uitgevoerd naar het beweeggedrag van de leerlingen en de behoefte op het gebied van sport en bewegen. Het merendeel van de

kinderen doet aan sport en hebben geen last van overgewicht. Het bestuur van de school vindt het op dit moment niet nodig om na schooltijd sportactiviteiten te organiseren. Daarnaast zijn er presentaties gehouden op de basisscholen om ouders en docenten te informeren over de rol en mogelijkheden van de buurtsportcoach. In Halfweg heeft de buurtsportcoach met de drie basisscholen kennisgemaakt. De scholen nemen zich voor om regelmatig gezamenlijk activiteiten te organiseren. De buurtsportcoach zal meer tijd investeren om het gesprek met ouders over een gezonde leefstijl op gang te brengen en te houden.

In september zijn leerlingen van het NOVA college gestart met het maken en aanbieden van gezonde maaltijden voor ouderen (55+) in het dorpscentrum. De animo is groot; wekelijks wordt er ruimschoots gebruik gemaakt van de maaltijden. Helaas is het NOVA college echter niet in staat de continuïteit van de activiteiten te garanderen. De buurtsportcoach onderzoekt de alternatieven om in het aanbod te kunnen voorzien.

Het aantal deelnemende ouderen aan de valtrainingen van fysiotherapiepraktijk Spaarndam is toegenomen, echter de animo kan nog sterker verbeterd worden. Aangezien er minder algemene voorzieningen bestaan voor ouderen in Halfweg, is het opzetten van een netwerk om gezamenlijk meer ouderen te bereiken lastiger haalbaar. De behoeftepeiling onder de bewoners van Halfweg naar activiteiten wordt in 2014 vervolgd.

De resultaten in cijfers

In de tabellen zijn de cijfers per periode te zien. Er is een onderscheid gemaakt in het aantal geholpen bewoners per woonkern en op welke manier zij geholpen zijn (via het Wmo-loket of ambulante hulp).

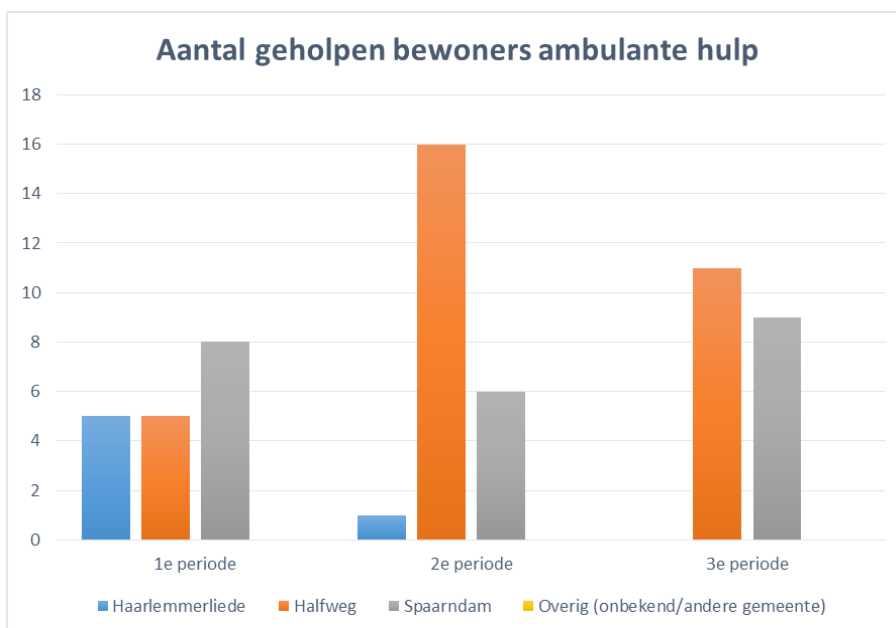
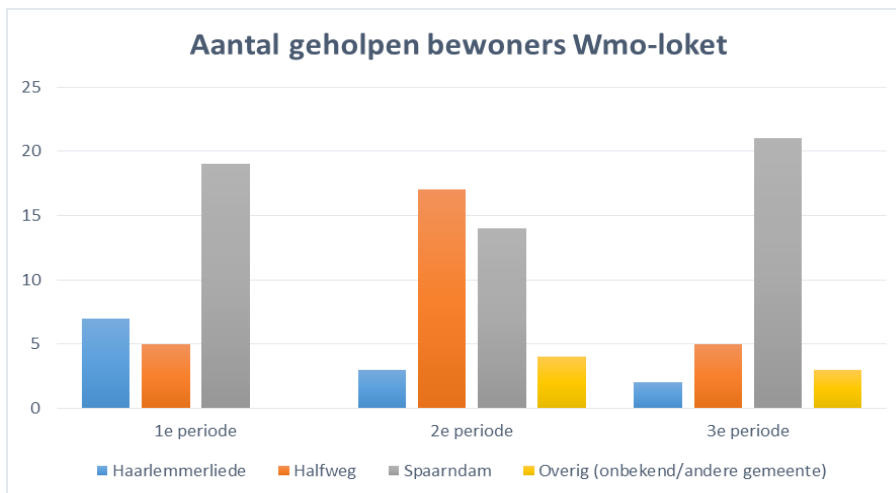
PERIODE JANUARI – APRIL 2013		
Aantal geholpen bewoners	Wmo-loket	Ambulante hulp
Haarlemmerliede	7	5
Halfweg	5	5
Spaarndam	19	8
Overig (onbekend/andere gemeente)	0	0
PERIODE MEI – AUGUSTUS 2013		
Aantal geholpen bewoners	Wmo-loket	Ambulante hulp
Haarlemmerliede	3	1
Halfweg	17	16
Spaarndam	14	6
Overig (onbekend/andere gemeente)	4	0
PERIODE SEPTEMBER – DECEMBER 2013		
Aantal geholpen bewoners	Wmo-loket	Ambulante hulp
Haarlemmerliede	2	0
Halfweg	5	11
Spaarndam	21	9
Overig (onbekend/andere gemeente)	3	0

De tabel over de eerste periode toont aan dat er veel hulp is verleend in Spaarndam. Een mogelijke verklaring is de goedlopende voorziening van het Wmo-loket Spaarndam. Inwoners van Spaarndam wisten het Wmo-loket in Spaarndam al goed te vinden. De welzijnscoach heeft het loket overgenomen.

Inwoners van Halfweg maakten, tot aan 2013, weinig gebruik van het Wmo-loket in het gemeentehuis. In de tweede periode is te zien dat inwoners van Halfweg de welzijnscoach heel goed wisten te vinden (een verdriedubbeling van het aantal geholpen bewoners). In Spaarndam en Haarlemmerliede nam het aantal iets af.

De tabel met gegevens over de laatste periode geeft aan dat inwoners van Halfweg een groot beroep deden op de ambulante hulpverlening en Spaarndammers veelal gebruik maakten van de diensten via het Wmo-loket.

Hieronder zijn de cijfers in een grafiek weergegeven voor de beeldvorming. Hierbij is een onderscheid gemaakt in de hulpverlening via het Wmo-loket en de ambulante hulp.

3. Samenvatting en conclusie van de evaluatie

Uit de evaluatie blijkt dat de welzijnscoach goed vindbaar is voor bewoners die (zorg)vragen hebben en die door de welzijnscoach goed op weg worden geholpen. Daarnaast is de welzijnscoach de verbindende factor in het zorgketennetwerk van de gemeente. Zo vervult hij een belangrijke rol in het sociaal team en kunnen andere zorginstellingen hem makkelijk vinden.

Bij ambulante inzet is de problematiek in vrijwel alle gevallen meervoudig. Vanaf de tweede periode is er een toename van het aantal mensen dat is begeleid bij (forse) schuldenproblematiek, vaak gecombineerd met dreigende uithuiszetting. Ook zijn er meer mensen begeleid met psychosociale problemen, vaak gecombineerd met relationele problemen. De laagdrempelige ondersteuning van de welzijnscoach helpt in het voorkomen van verdere escalatie van de problematiek en draagt bij aan de verbetering van de situatie.

Bij het Wmo-loket melden zich veel oudere inwoners, tussen 77 en 86 jaar. Bij de ambulante inzet worden jongere bewoners geholpen, tussen 35 en 55 jaar. Via het jongerenwerk is de jeugd goed in beeld. De overlast is beperkt. Bij het ouderenwerk ondersteunt de welzijnscoach activiteiten voor ouderen via de activiteitencommissie, vrijwillige vervoer, etc. Tot op heden zijn de bevindingen van de deelnemers en de vrijwilligers positief.

De buurtsportcoach focust zich op de ouderen en kinderen die weinig bewegen en daarmee kans hebben op of geconfronteerd worden met overgewicht. Het belangrijkste resultaat in 2013 is de verbinding die de buurtsportcoach tot stand heeft gebracht tussen verschillende organisaties, waardoor activiteitenroosters voor 2014 worden gedeeld en er afstemming plaatsvindt. Er wordt samengewerkt.

Het doel van de pilot 'Welzijnscoach Haarlemmerliede en Spaarnwoude' was om met minder financiële middelen een dekkend en relevant aanbod te realiseren van het welzijnswerk in de gemeente en uit de evaluaties blijkt dat dit doel is behaald. Het succes van de pilot heeft ertoe geleid dat de pilot voor 2014 met een jaar is verlengd.

4. Doorontwikkeling

Vanaf 1 januari 2015 vinden drie decentralisaties plaats (Jeugdwet, nieuwe Wmo en Participatiewet) waarmee er veel nieuwe taken bij de gemeenten komen te liggen. Zoals in het Beleidskader Sociaal Domein Haarlemmerliede en Spaarnwoude al is geschetst, zal de welzijnscoach een belangrijke rol gaan vervullen bij de uitvoering van deze taken.

De welzijnscoach wordt betrokken bij het hele gezin zodat hij goed zicht kan krijgen op de hele gezinssituatie (kinderen en ouders). Daarnaast fungeert de welzijnscoach als spin in het web van ketenpartners zodat, waar nodig, kennis wordt gedeeld en verdere ondersteuning snel kan worden ingeschakeld. Veel van deze nauwe banden zijn al aanwezig (zoals met de huisartsen en de GGD door de samenwerking in het sociaal team). Daarnaast wordt er verder gewerkt aan het versterken van de contacten met de scholen en kinderdagverblijven.

Met oog op de nieuwe taken zal er verder moeten worden gewerkt aan de deskundigheid en vaardigheden van de welzijnscoaches op het gebied van opvoed- en opgroeiondersteuning. De welzijnscoaches zullen meer dan voorheen zelf hulp gaan bieden. Het vereist professionele expertise, bijvoorbeeld op het gebied van de verschillende methodieken. De nieuwe taken vragen dusdanig veel kennis, expertise en capaciteit dat dit niet alleen kan worden opgevangen door scholing van de huidige welzijnscoaches. Er zal daarom ook gekeken worden naar mogelijkheden om de capaciteit van het welzijnscoach-team uit te breiden. Hierbij zal de focus liggen op welzijnscoaches met expertise in de jeugdzorg, om het CJG in de gemeente meer gestalte te geven als toegang voor de taken die met de Jeugdwet naar de gemeente overkomen.